

“Als je authentiek wilt klinken, moet je wat slordig spreken”

Psycholinguïste Mirjam Ernestus over onze uitspraakmanieren

Als we praten, slikken we heel veel in. We zeggen niet ‘vakantie’, maar ‘fkasie’, en niet ‘volgens mij’, maar ‘fosmij’. Taalkundige Mirjam Ernestus kreeg onlangs twee forse subsidies voor haar onderzoek naar zulke ‘gereduceerde’ spreektaal. Hoe herleidt ons brein verkort uitgesproken woorden tot een betekenis? En wat houdt dat in voor het onderwijs?

Jan Erik Grezel

“**W**e horen ‘daarm’ of ‘wes’ en toch begrijpen we dat de spreker ‘daarom’ of ‘wedstrijd’ bedoelt. Hoe kan dat?”, vraagt prof. dr. Mirjam Ernestus van de Radboud Universiteit Nijmegen retorisch. “Dat is de kern van mijn onderzoek: het verstaan en begrijpen van de zogenoemde gereduceerde uitspraakvarianten. In welke situaties gebruiken we zulke ‘slordige taal’? Zijn al die varianten van *daarom*, zoals ‘daarm’ en ‘daarum’, apart opgeslagen in onze hersenen of leiden we ze af uit een grondvorm? En hoe moeten buitenlanders die onze taal leren zulke varianten leren verstaan? Uiteindelijk wil ik weten hoe ons brein dagelijkse spreektaal verwerkt.”

Met snelle gebaren schrijft ze het witte wandbord vol op haar werkkamer in het Nijmeegse Max Planck Instituut, het mekka van de psycholinguïstiek in de Lage Landen. Hier wordt door een excellente groep wetenschappers fundamenteel onderzoek gedaan naar het brede terrein van taal en hersenen: taalverwerving én taalverwerking in het menselijk brein.

Het jaar 2012 markeert een grote doorbraak voor de bevolgen Ernestus. Ze kreeg maar liefst twee grote onderzoekssubsidies toegewezen. “Kennelijk heb ik de commissies kunnen overtuigen van het maatschappelijk belang van mijn studieobject. Vrijwel al het taalkundig onderzoek naar gesproken taal houdt zich bezig met ‘volle varianten’: taal die heel netjes wordt uitgesproken. In mijn onderzoek richten we ons op spreektaal, waarin mensen van alles inslikken. De resultaten zijn onder andere waardevol voor het talenonderwijs. Aan de Radboud Universiteit zoeken we uit hoe we talenstudenten en buitenlandse studenten die Nederlands leren, kunnen helpen om hun luistervaardigheid te verbeteren. We gebruiken bijvoorbeeld woordenlijsten mét de gereduceerde varianten. Daarbij moet je ook denken aan zinnnetjes als ‘Hoest?’ voor ‘Hoe is het?’”

■ BALKENENDE

Kampioen reduceren was lange tijd oud-premier Jan Peter Balkenende, met fameuze frases als ‘Neelansevrantworeheifoinnasjonaltrekin.’ “Die man was voor